

Korte beschrijving:

Netbeheerders staan voor dezelfde uitdagingen, maar werken regelmatig met verschillende assets en specificaties. Door (waar mogelijk) te harmoniseren, wordt samenwerken eenvoudiger, kunnen assets beter worden uitgewisseld en wordt kennis makkelijker gedeeld tussen netbeheerders, aannemers en leveranciers. Daarom is binnen Ksandr de harmonisatiegroep opgericht.

Tijdens deze interactieve workshop ervaar je aan de hand van een praktijkcase wat harmoniseren in de praktijk betekent. Je ontdekt welke kansen én uitdagingen daarbij horen en maakt kennis met de harmonisatiegroep. Zo krijg je inspiratie om ook binnen jouw eigen werk of organisatie de kracht van harmoniseren te benutten.

Korte biografie van de spreker(s):

Mereille Klein Koerkamp, voorzitter harmonisatiegroep binnen Ksandr, voorzitter kabelgroep binnen Ksandr. Voorzitter Elektrisch Rijders. Werkzaam als senior manager bij Windkracht 5. Mereille houdt ervan om binnen tegenstellingen toch de gezamenlijkheid te vinden en stappen vooruit te zetten.

Piet Soepboer, beleidsexpert Assets bij Enexis, Assetmanager, gespecialiseerd in laag- en middenspanningskabels en -accessoires.

Piet houdt zich bezig met standaardisatie, innovatie, duurzaamheid en assetmanagement. Dit doet hij graag samen met de andere netbeheerders.

Maxime Gerber, energieke consultant bij Windkracht 5.

Maxime zal de workshop facilitatie ondersteunen. Met een sterk analytisch karakter en een achtergrond in onder andere wetenschapscommunicatie, zet Maxime zich het liefst op verbindende wijze in.

Ksandr Live XL 2026

ksandr

Het collectieve brein voor de instandhouding
van het Nederlandse elektriciteitsnet.

Klein beginnen, groot effect. Ontdek de kracht van harmoniseren.

Mereille Klein-Koerkamp (Ksandr), Maxime Gerber (Windkracht 5) & Piet Soepboer (Enexis)

Ontdek de kracht van harmoniseren

Aan het einde van de workshop heb je:

- inzicht in de harmonisatiegroep
- een praktijkvoorbeeld
- één idee voor je eigen praktijk

Wie zijn wij?

Mereille Klein Koerkamp
Voorzitter harmonisatiegroep
Ksandr

Maxime Gerber
Consultant
Windkracht 5

Piet Soepboer
Senior beleidsexpert Assets
Enexis

Wie zijn jullie?

Met wat voor
groepssamenstelling
zijn we hier?

Zie jij de waarde van harmoniseren?

Niet alles hoeft hetzelfde — wél kiezen waar uniformiteit versnelt.

Case: Netcomponenten harmoniseren

SITUATIE

Momenteel zijn er veel netcomponenten (zoals kabels, aansluitkasten, schakelinstallaties, compactstations, etc.) waar veel verschillende types parallel naast elkaar voor in gebruik zijn bij netbeheerders.

COMPLICATIE

Deze verschillen kunnen ons op verschillende vlakken beperken, zoals onder andere veiligheid, kosten, logistiek, beschikbaarheid, uitwisselbaarheid, etc.

CENTRALE VRAAG

Hoe komen we samen tot eenvoudigere, breed toepasbare keuzes?

Ontwerp een werkbare route naar harmonisatie

1 · Voordelen

Wat levert harmoniseren op?

Wat wordt eenvoudiger,
sneller of beter?

2 · Belemmeringen

Welke belangen, technische
verschillen of werkwijzen
kunnen vertragen?

Waar verwacht je risico of
weerstand?

3 · Uitdagingen

Wat moet geregeld zijn om
veilig en werkbaar te
harmoniseren?

Wie moet wanneer betrokken
worden?

OUTPUT

2–3 post-its per categorie + één gedeeld procesprincipe

Praktijkvoorbeeld: Kabelharmonisatie

Piet Soepboer

Enexis Netbeheer
Asset Management

11 september 2026

“Niet omdat het moet, maar omdat het ons helpt”

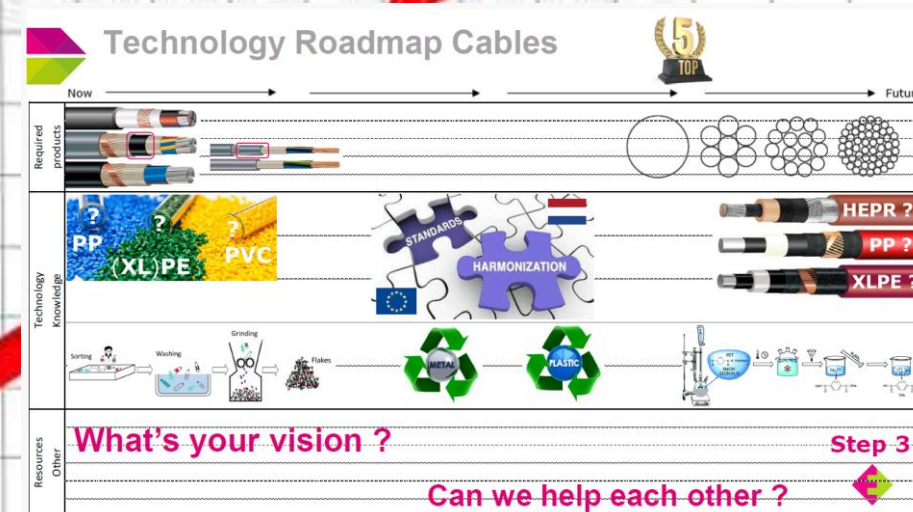
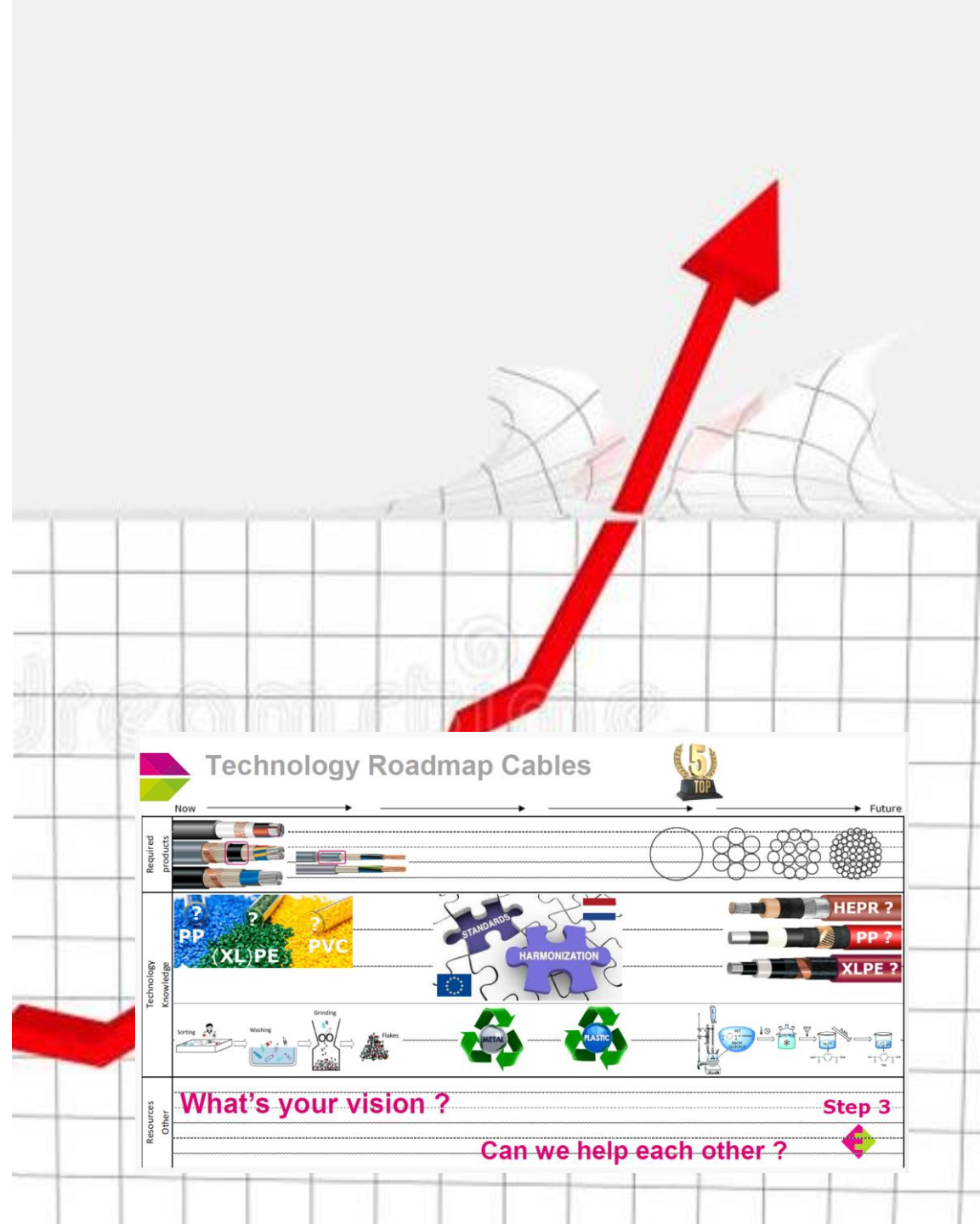
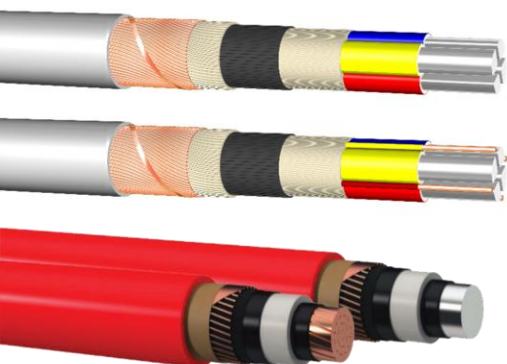

Aanleiding

Vanaf 2019 werd de energietransitie pijnlijk merkbaar:

- De vraag naar kabels steeg uitzonderlijk.
- In beginsel middenspanning maar later ook laagspanning.
- Er ontstonden tekorten, projecten 'on hold'.
- Gecontracteerde fabrikanten konden niet snel opschalen.
- Geen anderen met typekeur; NL is niet interessant.

NL-Kabeloverleg: “Niet omdat het moet, maar omdat het ons helpt”

Vaste genodigden:

Piet Soepboer

Nico Steentjes (& John van Slogteren)

Mark van Vliet & Vincent Brongers

Henri Boxum

Gerard Geist

Leon Bokma

TKF CONNECTIVITY SOLUTIONS

Waskönig + Walter

Start: 106 verschillende kabels !

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
1 x 16 Curs	YMeKvras Eca	8,7/15 kV rd	as16		x	ad hoc			x
1 x 25 Curs	YMeKvraslqwd	12/20 kV rd	as16		x		x		
1 x 25 Curs	YMeKvras Eca	12/20 kV rd	as16			x			
1 x 35 Curs	YMeKvraslqwd	12/20 kV rd	as16	x		ad hoc			
1 x 50 Curs	YMeKvraslqwd	6/10 kV rd	as16		x				
1 x 50 Curs	YMz1Kvrasdlwmbzh	12/20kV zw	as35	x					
1 x 400 Curs	YMeKvraslqwd	12/20 kV rd	as35			x			
1 x 630 Curs	YMeKvraslqwd	12/20 kV rd	as35			x			
1 x 630 Curs	YMeKvraslqwd	12/20 kV zw	as50		x				

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
1 x 300 Alrm	YMeKvraslqwd	18/30kV	as50				x		
1 x 400 Alrm	YMeKvraslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 630 Alrm	YMeKvraslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 800 Alrm	YMeKvraslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 630 Alrm	YMeKvrasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 800 Alrm	YMeKvrasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 1000 Alrm	YMeKvrasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 1200 Alrm	YMeKvrasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as25				x		
1 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV zw	as50		x				
1 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV rd	as35		x				
1 x 150 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as25	x			x		
1 x 150 Alrm	YMeKvrasdlwd	12/20kV	as25	x					
1 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as35		x			x	x
1 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as35					x	x
1 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as25	x		x			
1 x 240 Alrm	YMeKvrasdlwd	12/20kV	as25	x					
1 x 300 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as25				x		
1 x 400 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as35		x		x		
1 x 400 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as50	x					
1 x 400 Alrm	YMeKvrasdlwd	12/20kV	as50	x					
1 x 630 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as35		x	x		x	
1 x 630 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as50	x		x	x	x	x
1 x 630 Alrm	YMeKvrasdlwd	12/20kV	as50	x					
1 x 800 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as35		x	x			
1 x 800 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as50	x		x	x	x	x
1 x 800 Alrm	YMeKvrasdlwd	12/20kV	as50	x					
3 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as35		x	x		x	
3 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as50			x			
3 x 95 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as70						x
3 x 150 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as35		x				
3 x 150 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as70						x
3 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as35		x			x	
3 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as35		x	x			
3 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	12/20kV	as50			x			
3 x 240 Alrm	YMeKvraslqwd	6/10kV	as70						x

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
4x50Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas25		x				
4x50Al+4x2,5	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas25		x	x			
4x95Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas35		x				
4x95Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas35		x		2024		x
4x150Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas50		x				
4x150Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas50	x	x	x	2024	x	x
4x240Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas70		x		x		
4x240Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas70		x		2024	x	x
4x50Al+4x2,5	V-VMvKh Eca	0,6/1kV					x2024		
4x95Al+4x6	V-VMvKh Eca	0,6/1kV					x2024		
4x150Al+4x6	V-VMvKh Eca	0,6/1kV					x2024		

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
2x2,5	VO-YMvKasmb Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br			OVL			
2x2,5	VG-YMvKasmb Dca-s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br			OVL			
2x2,5	VO-YMvKasmb Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw			OVL	x		
3x2,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw		OVL	OVL			
3x2,5	VG-YMvKasmb Dca-s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw			OVL			
4x2,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw, Grijs		OVL				x
4x2,5	VO-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw, Grijs			OVL			
4x2,5	VG-YMvKas Dca-s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw, Grijs			OVL			
3x6	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw			OVL			
3x6	VO-YMvKasmb	HD604-4D/NEN 3617	Zwart genummerd				x???		
3x6	VO-YMvKas Dca s2	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw						
3x6	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw			OVL			
4x6	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl	aansl	aansl	x		
4x6	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw, Grijs		OVL				x
4x6	VO-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl						
4x6	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl			aansl			
4x6+4x1,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A/NEN-HD-603	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (Rd)	aansl					
4x6+4x1,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)		OVL Tw				
3x10	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw			OVL			
3x10	VG-YMvKasmb	HD604-4D/NEN 3617	Br, Zw, Gr				x???		
3x10	VG-YMvKas Dca-s3d2a3	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw		OVL			x	
3x10	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw		OVL	OVL			
3x10	VG-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Bl, Br, Zw						
4x10	VO-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl						
4x10	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl		aansl			
4x10	VG-YMvKas Dca-s3d2a3	HD604-4D/NEN 3617	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl						
4x10	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw, Grijs		OVL				
4x10	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl			aansl	x		
4x10+4x2,5	VO-YMvKas	HD603-6A/NEN-HD-603	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl					
4x10+4x2,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl				x		
4x16	VO-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl						
4x16	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl		aansl			
4x16	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Bl, Br, Zw, Grijs						x
4x16	VG-YMvKas Dca s2	HD604-4D/NEN 3617	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl						
4x16	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl		aansl			
4x16+4x2,5	VG-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)		OVL Tw				x
4x16+4x2,5	VO-YMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)	aansl			x		
4x16+4x2,5	VO-YMvKas	HD603-6A/NEN-HD-603	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)	aansl					
4x25	VG-YMvKas Dca-s2,d2,a3	HD603-6A 2024/2025	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl					
4x10	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
4x16	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
4x10+2x1,5	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
4x16+2x1,5	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
4x25+2x2,5	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
4x25	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.					
5x10	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs		stijgl.				
5x16	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs		stijgl.				
4x16	Z10-YMz1Kas B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Geel-blauw, Rd, Gl, Bl		stijgl.				
4x95	Z10-YMz1Kas B2ca-s1d1a1	HD604-5C/NEN 3618	Bl, Br, Zw, Grijs	stijgl.	stijgl.				

- LS

- OVL

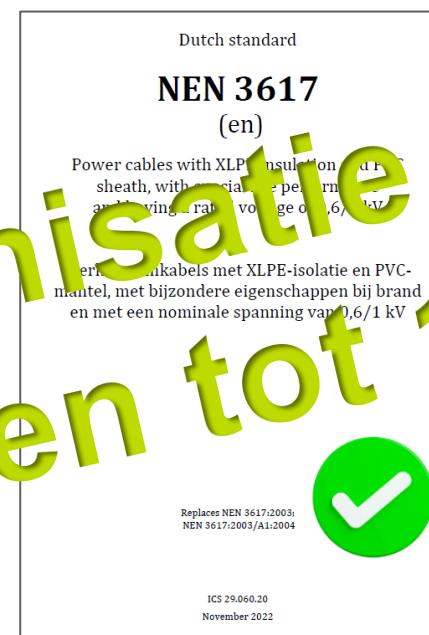
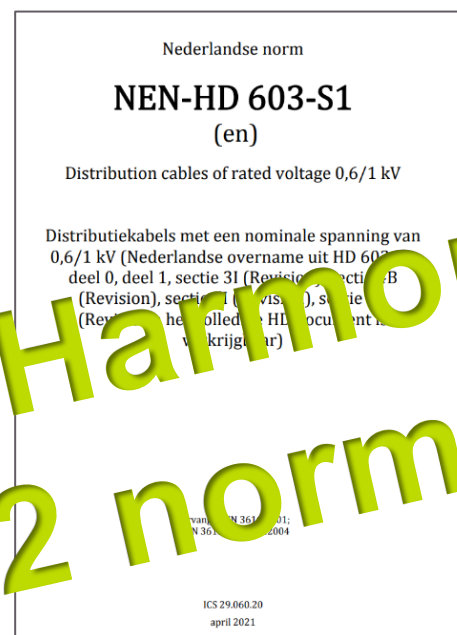
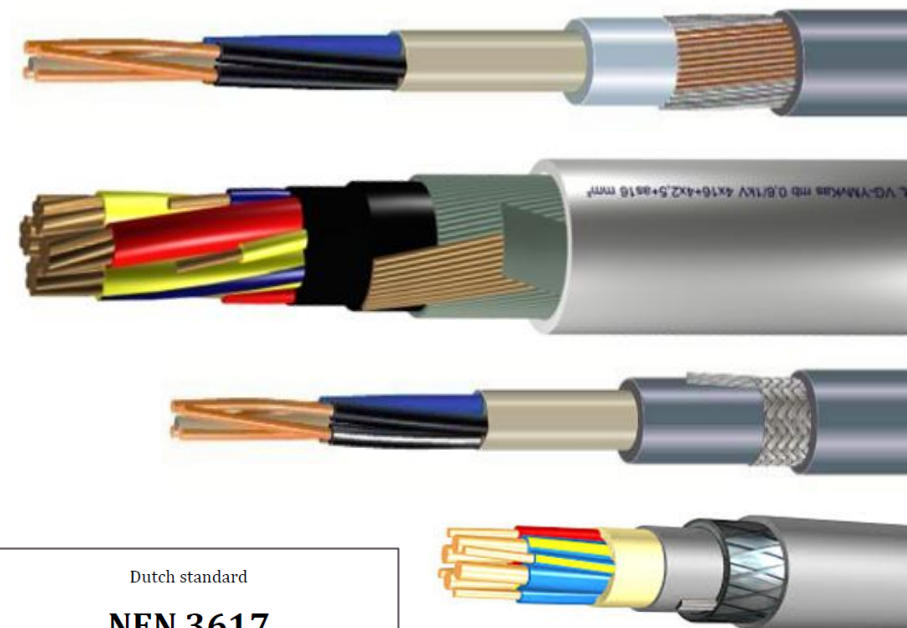
- MS

Verschillen tussen onze kabelpakketten

- Geleiderdoorsnede hoofdader (LS & MS)
- Geleiderdoorsnede aardscherm (MS)
- Spanningsklasse (MS)
- (Dwars-)waterdichtheid (MS)
- Enkeladerig vs. 3-aderig (MS)
- Mantelmateriaal (MS)
- Manteldikte (anders dan de norm) (MS)
- Mantelkleur (MS)
- Typetest eisen (anders dan de norm) (MS)
- Wel/geen hulpaders (LS)
- Aderkleuren (LS)
- Brandklasse (LS)
- Aardscherm (LS)
- Armering (LS & stijgleiding)
- **Normverwijzing (LS & OVL)**
- ...

Harmonisatie
2 normen tot 1

Harmonisatievoorstellen m.b.t. onze kabelpakketten

- Geleiderdoorsnede hoofdader (LS & MS)
- Geleiderdoorsnede aardscherm (MS)
- Spanningsklasse (MS)
- (Dwars-)waterdichtheid (MS)
- Enkeladerig vs. 3-aderig (MS)
- Mantelmateriaal (MS)
- Manteldikte (anders dan de norm) (MS)
- Mantelkleur (MS)
- Typetest eisen (anders dan de norm) (MS)
- Wel/geen hulpaders (LS)
- Aderkleuren (LS)
- Brandklasse (LS)
- Aardscherm (LS)
- Armering (LS & stijgleiding)
- Normverwijzing (LS & OVL)
- ...

→ Enexis, Stedin, Westland ✓

→ Liander ✓

→ Enexis, Rendo ✓

→ Enexis ✓

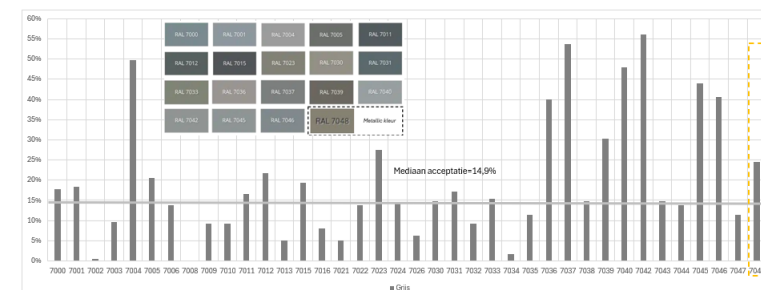
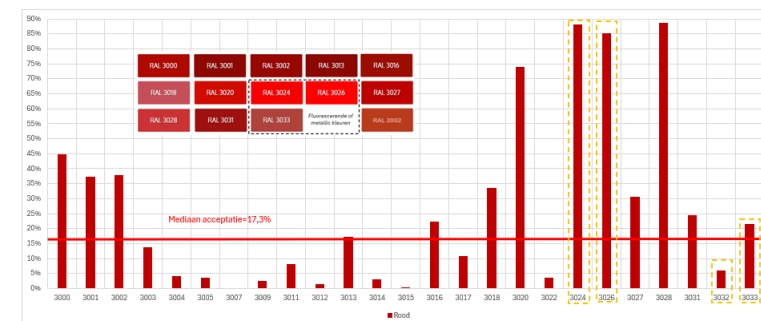
→ Definitie mantelkleuren “rood” en “grijs” ✓

→ Liander ✓

→ Allen B2ca ✓

→ Westland ✓

→ Enexis, Stedin, Liander ✓

Nu: 73 kabels in gebruik!

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
1 x 16 Curs	YMcKrvas Eca	8,7/15 kV rd	as16	ad hoc	x	ad hoc			x
1 x 25 Curs	YMcKrvaslqwd	12/20 kV rd	as16		x		x		
1 x 25 Curs	YMcKrvas Eca	12/20 kV rd	as16			x			
1 x 35 Curs	YMcKrvaslqwd	12/20 kV rd	as16			ad hoc			x
1 x 50 Curs	YMz1Krvasdlwdmbzh	12/20kV zw	as35	x					
1 x 400 Curs	YMcKrvaslqwd	12/20 kV rd	as35			x			
1 x 630 Curs	YMcKrvaslqwd	12/20 kV rd	as35			x			
1 x 630 Curs	YMcKrvaslqwd	12/20 kV zw	as50		x				

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
1 x 300 Alrm	YMcKrvaslqwd	18/30kV	as50				x		
1 x 400 Alrm	YMcKrvaslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 630 Alrm	YMcKrvaslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 800 Alrm	YMcKrvaslqwd	18/30kV	as50		ad hoc		x		
1 x 630 Alrm	YMcKrvasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 800 Alrm	YMcKrvasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 1000 Alrm	YMcKrvasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 1200 Alrm	YMcKrvasdlwd	18/30kV	as50	x					
1 x 95 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as25				x		
1 x 95 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV zw	as50		x				
1 x 95 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV rd	as35		x				
1 x 150 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as25				x		
1 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as35		x			x	x
1 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as35					x	x
1 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as25	x		x			
1 x 240 Alrm	YMcKrvasdlwd	12/20kV	as25	x					
1 x 400 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as35		x		x		
1 x 400 Alrm	YMcKrvasdlwd	12/20kV	as50	x					
1 x 630 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as35		x	x		x	
1 x 630 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as50	x			x	x	x
1 x 800 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as35		x	x			
1 x 800 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as50	x			x	x	x
1 x 800 Alrm	YMcKrvasdlwd	12/20kV	as50	x					
3 x 95 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as35			x		x	
3 x 95 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as70						x
3 x 150 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as70						x
3 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as35					x	
3 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	12/20kV	as35		x	x			
3 x 240 Alrm	YMcKrvaslqwd	6/10kV	as70						x

Kabeltypes				Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
4x50Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas25		x				
4x50Al+4x2,5	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas25			x			
4x95Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas35		x		x		x
4x150Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas50		x				
4x150Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas50	x	x	x	x	x	x
4x240Al	V-VMvKsas Eca	0,6/1kV	sas70		x		x		
4x240Al+4x6	V-VMvKhsas Eca	0,6/1kV	sas70	x	x		x	x	x

Kabeltypes			Stedin	Enexis	Liander	Westland	Rendo	Coteq
2x2,5	VO-VMvKasmb Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br		OVL		
3x2,5	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw		OVL	x	
4x2,5	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw, Grijs		OVL		x
3x6	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw		OVL		
4x6	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl	aansl	x	
4x6	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw, Grijs		OVL		x
4x6	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl		aansl		
4x6+4x1,5	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)	ad hoc OVL Twente			
3x10	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw		OVL		
3x10	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw		OVL	x	
4x10	VO-VMvKas Dca s2	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl		niet actueel		
4x10	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl			
4x10	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw, Grijs		OVL		
4x10	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl			x	
4x10+4x2,5	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl			x	
4x16	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl	niet actueel		
4x16	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Bl, Br, Zw, Grijs				x
4x16	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl		aansl	aansl	
4x16+4x2,5	VG-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)	ad hoc OVL Twente			x
4x16+4x2,5	VO-VMvKas Dca-s2d2a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl (x2)	aansl		x	
4x25	VG-VMvKas Dca-s2,d2,a3	HD603-6A / NEN 3617		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl	aansl			
4x10	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618	hoogbouw	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs				
4x16	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618	hoogbouw	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs				
4x25	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618	hoogbouw	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs				
5x10	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618		Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs		hoogbouw		
5x16	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618		Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs		hoogbouw		
5x25	YMz1K B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618	hoogbouw	Groen/geel, Bl, Br, Zw, Grijs		hoogbouw		
4x16	Z10-YMz1Kas B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618		Geel-blauw, Rd, Gl, Bl		hoogbouw		
4x95	Z1G-YMz1Kas B2ca-s1d1a1	HD604-5C / NEN 3618	hoogbouw	Bl, Br, Zw, Grijs	hoogbouw	hoogbouw		

NL-Kabeloverleg: “Niet omdat het moet, maar omdat het ons helpt”

Vaste genodigden:

Piet Soepboer

Nico Steentjes (& John van Slogteren)

Mark van Vliet & Vincent Brongers

Henri Boxum

Gerard Geist

Leon Bokma

TKF CONNECTIVITY SOLUTIONS

Waskönig + Walter

Potentieel voor verdere harmonisatie... overdenking

Eerst de huidige vrijwillige standaardisatie-afspraken implementeren, daarna verder evalueren.

“Een verandering in meerdere kleine stappen wordt sneller geaccepteerd dan een grote verandering ineens.”

→ Enexis en Liander hebben een kabelaanbesteding uitgevoerd, Stedin en Rendo volgen in 2026/2027.

Moeten we alles 100% gelijk trekken? Soms niet nodig, vooral kijken waar wij en fabrikanten problemen ervaren.

→ MS: Historische verschillen in netstructuur en kortsluitvermogen.

→ LS: Alle kabels met hulpaders?... kost extra grondstoffen en extra geld.

Potentieel voor verdere harmonisatie

- Geleiderdoorsnede hoofdader (LS & MS)
- Geleiderdoorsnede aardscherm (MS)
- Spanningsklasse (MS)
- (Dwars-)waterdichtheid (MS)
- Enkeladerig vs. 3-aderig (MS)
- Mantelmateriaal (MS)
- Manteldikte (anders dan de norm) (MS)
- Mantelkleur (MS)
- Typetest eisen (anders dan de norm) (MS)
- Wel/geen hulpaders (LS)
- Aderkleuren (LS)
- Brandklasse (LS)
- Aardscherm (LS)
- Armering (LS & stijgleiding)
- Normverwijzing (LS & OVL)
- ...

→ Enexis (1x630Al laten vervallen? LS-aansluitkabels gelijk?)
→ Stedin (50→35Cu? in afwachting kabelstrategie)

→ Stedin (dlwd→ lqwd? in afwachting kabelstrategie)
→ Stedin gebruikt nog geen 3-aderig (in afw. kabelstrategie)

→ Liander (of Enexis, Stedin)

→ Liander (geen VG ≤ 4x6Cu), stijgleiding

Welke leerpunten neem je mee uit de case?

---

1 · Voordelen

Wat levert harmoniseren op?

Wat wordt eenvoudiger,
sneller of beter?

2 · Belemmeringen

Welke belangen, technische
verschillen of werkwijzen
kunnen vertragen?

Waar verwacht je risico of
weerstand?

3 · Uitdagingen

Wat moet geregeld zijn om
veilig en werkbaar te
harmoniseren?

Wie moet wanneer betrokken
worden?

Inspiratie vertalen naar je eigen werk

Op wat voor manier(en) kan jij harmoniseren?

1

Waar zie jij een kans?

Noem één asset, specificatie of werkwijze waar verschil weinig waarde toevoegt.

2

Wie heb jij daarvoor nodig?

Bepaal welke collega's, netbeheerders, aannemers of leveranciers moeten meedoen.

3

Wat is jouw eerste stap?

Maak het klein en concreet: gesprek, inventarisatie, voorstel of pilot.

OUTPUT – Schrijf 2 keer een post-it met jouw initiatief

Ik, _____(naam + bedrijf)_____, ga _____(kans)_____
samen met _____(wie heb je nodig)_____
realiseren door _____(eerste stap)_____

Één om zelf mee te nemen,
de ander plak je op de
harmonisatiemuur!

Zo maak jij de link met
de Ksandr Harmonisatiegroep

De harmonisatiegroep

DOELSTELLING

Het versnellen van de energietransitie door uniform toepassen van assets en harmonisatie van asset-specificaties met behoud van veiligheid, kwaliteit en ruimte voor goed onderbouwde uitzonderingen

Verschillende assets en specificaties maken samenwerken moeilijker

- Vertraging
- Hogere kosten door niet-uniforme specificaties
- Minder uitwisselbaarheid bij schaarste
- Variatie voor aannemers
- Aparte productieprocessen bij leveranciers

De harmonisatiegroep

VIER UITGANGSPUNTEN

- 1 Uniformeer tenzij**
Afwijken kan, mits beargumenteerd en geregistreerd.
- 2 Leveranciers als kennispartner**
Dialogoog over haalbaarheid, doorlooptijd en leveringsbeperkingen
- 3 Niets dubbel doen**
Bestaande harmonisatie alleen heropenen na zorgvuldige afweging.
- 4 Licht bestuur**
Harmonisatiegroep stelt doelen en kaders & borgt ritme en transparantie; assetgroepen leveren inhoud

MANDAAT VAN DE LEDEN

- 1** Ontwikkelen en goedkeuren sectorstandaarden voor assets in het elektriciteitsnetwerk.
- 2** Beoordelen onderbouwing non-conformiteit van de sectorstandaard door een of meerdere netbeheerders.
- 3** Beslissen of afwijking acceptabel is of niet.
- 4** In geval van onacceptabele non-conformiteit, binnen de eigen organisatie de sectorstandaard doorvoeren.

! Circulariteit is een expliciet aandachtspunt

De harmonisatiegroep

IN SCOPE

- Kabels
- Compact stations
- MS-stations
- RMU's (Ring Main Units)

BUITEN SCOPE

- Inkoopproces netbeheerders
- Nettopologie netbeheerders
- SA secundaire installaties, beveiligingen, distributie automatisering
- Volledige compact stations
- Vermogenstransformatoren
- Grote MS-installaties (>10 velden)
- Gereguleerde aansluitingen / domein

Breng je initiatief in! De harmonisatiegroep helpt jou om het samen met andere netbeheerders verder te brengen.

Ontdek de kracht van harmoniseren

Na deze workshop heb jij:

- inzicht in de harmonisatiegroep
- een praktijkvoorbeeld
- één idee voor je eigen praktijk

En kunnen we samen verder

- Jouw initiatief
- Jouw contactpersonen
- de harmonisatiegroep

Netbeheerder	Contactpersonen harmonisatie
Enexis	Arnoud Brouwer
Liander	Ad Heeman
Rendo	Henri Boxum
Coteq	Wessel Straatman
Stedin	Jacob Reitsema
Westland Infra	Bob Duivestein
Ksandr	Voorzitter harmonisatiegroep Mereille Klein Koerkamp mereille.kleinkoerkamp@ksandr.nl

Harmoniseren.

**“Niet omdat het moet,
maar omdat het ons helpt”**

BIJLAGE: UITWERKING VAN DE WORKSHOP

**Klein beginnen, groot effect.
Ontdek de kracht van harmoniseren.**

Ksandr Live XL
11 september 2026

Maxime Gerber
Windkracht 5

Voordelen

- Specificatie van assets eenvoudiger
- Schaal voordelen
- Standaardisatie in componenten
- Engineerding en voorbereiding eenvoudiger
- Gedeelde voorraad & uitwisselbaarheid bij storingen
- Betere logistiek/opslag
- Snellere aanbesteding
- We hebben dezelfde aannemers, dus lager risico op afwijking van aanlegspecificaties
- Innovatie haalbaarder door hogere volumes
- Efficiënter door uniformiteit in componenten en proces
- Hergebruik
- Voorraadbeperving
- Reparatieproces eenvoudiger
- Duurzamer: uniformiteit, kosten, beschikbaarheid
- Kostenverlaging door logistiek & praktische setup
- Regio-overstijgend werken mogelijk maken
- Kennisborging – informatie uitwisselen
- Sneller uitbreiden
- Afname complexiteit van nieuw plaatsen, onderhoud, beheer asset data
- Duidelijkheid voor markt, aannemerij en leveranciers

Belemmeringen

- Verschillen in beleid
  - Taal van de techniek vs business
  - Intern al diversiteit in oplosmethoden
  - Exoten
  - Historie van de regio's
  - Samenwerking oude netcomponenten
  - Verschillen in manieren van werken
  - Weerstand bij mensen, dit is een menselijke verandering
  - Beperking van decentrale innovatie
  - Veranderen cultuur per NB (verandermanagement)
  - Kosten in ontwikkeling: Wie sponsort?
  - Positief business plan, maar voor wie positief?
  - Onwil mensen / MT
  - Lage prioriteit
  - Weinig faciliterende houding door MT / Directie
  - Verschil in techniek/netwerk
  - Kan concurrentie "uitsluiten"
  - Als je door harmonisatie een ander product krijgt, sluit dit misschien niet aan op andere componenten
  - Maakt innovatie lastiger
  - Hogere kosten in verband met hogere standaard
  - Kortere levensduur eerder vervangen
  - Wendbaarheid afwijkingen
  - Coördinatie binnen/buiten organisatie
  - Toenadering tussen NB → Wie geeft er toe?
  - Dubbel belang op circulariteit → bestaande assets ook zo goed mogelijk benutten
  - Onduidelijk verwachtingspatroon / doel / te behalen resultaat
  - Mentale weerstand
  - Communicatie: overtuigen in plaats van overleggen
  - Mensen die minder veranderingsgezind zijn
  - Op welk niveau harmoniseer je? Details? Inkoop? Functie?
- “Harmoniseren binnen eigen organisatie is meer dan genoeg”**
- “We doen het altijd al zo, en dat werkt altijd”**

Uitdagingen

- Niet afhankelijk worden van 1 leverancier
- Kwetsbaarheid bij issues met componenten
  - ontwerpfout, slechte leverbaarheid
- Veilige omgeving om discussie te voeren
- “beleidsexperts” assetmanagers
- Goede analyse / inventarisatie vooraf
- Juiste stakeholders in kaart brengen → niet geregeld
- Plan voor uitfasen voorraad / bestaande assets
- Werken aan mentaliteit & houding
- Succes vieren
- Goede procesbegeleiding
- Verandering cultuur: conservatief / risicomijdend
- Neuzen / belangen dezelfde richting uit
- Inrijgen in bestaande netwerk
- Regio specifieke technieken
- Actieve strain management
- Training technisch personeel
- Persoonlijke financiële bonus inrichten door HR op uitgewerkte harmonisatie ideeën

- Exoten
- Beleid
- Interne diversiteit, diversiteit tussen regio's
- Uitstelgedrag
- Regelgeving
- Intellectueel eigendom
- Begeleiding
- Processen

“Iedereen heeft zijn eigenaardigheden.”

“Hoe organiseer je samenwerking een de sector?”

“Harmonisatie moet als gevolg hebben dat we een bredere markt aan fabrikanten kunnen aanboren. Het moet ons niet beperken in mogelijke aanbieders.”

“Moet harmoniseren vervangend zijn, of alleen voor nieuwe netten?”

Harmonisatie initiatieven (1)

Westland Infra – met bedrijfsvoering onderzoeken hoe bedrijfsvoerders eenduidigere keuzes kunnen maken

Coteq – eigen materialenlijst/standaarden concreet in kaart brengen, inzichtelijk maken & expliciet zichtbaar maken, samen met de materiaal commissie.

Coteq – Onderzoeken of de netbeheerders profielen kunnen harmoniseren door in de NBNL werkgroep beleid LS capaciteit te overleggen over dit vraagstuk.

Stedin – Intern team ‘multidisciplinaire standaardisatie’ van “verbindingen” van start laten gaan.

Stedin – Harmonisatie laten landen in de organisatie door het in te brengen in strategie afdeling.

Stedin – Registratie in beeld samen met Liander, Enexis & TFE realiseren door het opstellen van randvoorwaarden, periodieke overleggen en lobbywerk.

Liander – In de expertgroep schade en storingsonderzoeken samen met collega deelnemers aanbevelingen uit onderzoeken meenemen naar werkgroepen van nieuwe aanbestedingen.

Oxxy – samen met netbeheerders afdekband & E Shield harmoniseren maat & opdruk, Piet Soepboer aanspreken als startpunt.

Harmonisatie initiatieven (2)

CelPack – Kabelmof XlpE harmoniseren samen met asset management + techniek + development producten door het samenbrengen van eisen & eerste productontwerpen

Alliander – harmoniseren van compact stations, betreedbaar G3 + K3 (Alfen, Gräper, Batenburg) samen met asset management en inkoop intern bespreken

Lovink Enertech – zijn onze kabel modules te optimaliseren, in samenwerking met Piet Soepboer.

Enexis – Aansluitwijze MS-installaties standaardiseren op één of max 2 wijzen, samen met ‘collega’s’ en de leveranciers in gesprek (Eaton / ABB / Siemens)

Enexis – dat NBNL zelf assets ontwerpt, designed op eigen IP specificatie, samen met asset beleid experts & mandaat van de top nodig. In detail uitleggen wat dit concreet inhoudt (kopie ASML design → integratie)

Ksandr – Voortzetten van de werkzaamheden binnen de Ksandr groep ‘Duurzame netcomponenten’

Ksandr Live XL 2026

ksandr

Het collectieve brein voor de instandhouding
van het Nederlandse elektriciteitsnet.